

TÜRKİYE'DEKİ KLAR(i)NET ARAŞTIRMALARINA İLİŞKİN LİSANSÜSTÜ MEVCUT ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şehrinaz GÜNDÜZ

İskenderun Teknik Üniversitesi, Mustafa Yazıcı Devlet Konservatuvarı,
sehrinaz.gunduz@iste.edu.tr

Orcid ID: 0000-0002-0665-2056

İsmet Erdem EFE

Millî Eğitim Bakanlığı, Çubuk Yıldırım Beyazıt Anadolu Lisesi,
ismeterdemefe@gmail.com

Orcid ID: 0000-0002-6412-5246

Makale Geliş Tarihi: 30.01.2021 **Makale Kabul Tarihi:** 27.04.2021

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Atf: Gündüz, Ş. ve Efe, İ. E. (2021). Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların Değerlendirilmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (47), 282-298

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de üfleme veya nefesli ailesinin en genç üyelerinden olan klarinet ana sanat dalında yapılan lisansüstü tez çalışmalarını inceleyerek durum tespiti yapmaktır. Bu vesile ile klarinet sanat dalı alanlarında yapılan lisansüstü çalışmalarda hangi seviyede olduğumuzun durum tespiti yapılmıştır. 1993–2020 yılları arasında klarinet sanat dalında yapılan lisansüstü tezler taranmıştır. Bu amaçla, tarama modeli kullanılmıştır. Elde edilen veriler, klarinet eğitimi, eser ve metot inceleme, tarihsel inceleme, Türk müziğindeki kullanımı, diyafram kullanımı, klarinet sistemi, icra teknikleri ve klarinet dinletisi şeklinde gruplandırılmıştır. Bu alanda 1993-2020 yılları arasında yapılan çalışmaların 21 farklı Üniversite’de, 4 farklı enstitüye bağlı olarak tamamlandığı belirlenmiştir. Yapılan incelemelerden elde edilen sonuçlara dayanarak, bu alanda yapılan çalışmaların daha çok “eser inceleme” ve “klarinet eğitimi” içerikli olduğu görülmektedir. Lisansüstü çalışmalarda konu belirlemek oldukça önemli ve zor bir süreçtir. İyi bir konu bulmak ise başarı basamaklarının ilkinin oluşturmaktadır. Ayrıca, akademik ilerlemelerde de konu saptamak başarının devamı için önemli adımlardan biridir. Bu anlamda, mevcut çalışma sonuçları üfleme çalgılar ana sanat dalı klarinet sanat dalında yapılacak araştırmalara kaynak oluşturması ve bu alanda konu seçiminde fayda sağlaması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Klarinet, klar(i)net, klarinet eğitimi, lisansüstü tezler

THE EVALUATION OF GRADUATE STUDIES RELATING AVAILABLE RESEARCH ON CLARINET IN TURKEY

Abstract

The aim of this study is to emerge studies on the post graduate thesis works in Turkey of art relating clarinet which is one of the youngest member of family in woodwind instruments. On this occasion, our situation was determined in the graduate studies conducted in the fields of clarinet art. The graduate theses in the field of clarinet , which took place between 1993 and 2020 , were investigated. For this purpose, scanning model has been applied. The data obtained in this study were classified as clarinet education, study and method analysis, historical analysis, use in Turkish music, use of diaphragm, clarinet system, playing techniques and clarinet performance. It has been determined that the studies between 1993 and 2020 were conducted in 21 different universities, under 4 different institutes. Based on the results obtained in this current study, the studies in this field were mostly consist of "review" and "clarinet training". To find out what subject worth to study in graduate studies is a very crucial and challenging process. Finding a good subject is the very important first step of the success. Also, determining the subject in academic progress is one of the important steps for the continuation of success. For this point of view, the results of this current study are considered to be very important in terms of providing a good source for researches to be conducted in the field of wind instruments, clarinet art branch, and in terms of benefiting from the selection of the subject in this field.

Keywords: Clarinet, clarinet education, graduate theses

Giriş

Klarnet sözcüğü Fransızca'da 'küçük çan' anlamına gelen 'clarine' kelimesinden türemiştir, aynı zamanda trompet için kullanılan 'clarion' kelimesi ile bağlantılıdır. Bunun nedeni çok ince seslere ulaşabilen bir çeşit trompet sesine benzer özellik taşımasıdır (Melhem, 2016: 1). Onun, trompette ya da flütte olduğu gibi mitolojik atalarına inmek olanaksız olmakla birlikte, çalgıya ilkel uygarlıklarda rastlanabilse de yayılma sürecinin ne olduğu ne zaman gelişip ne zaman duraklama gösterdiği tam olarak bilinmemektedir (Sonakın, 2000: 2). Klarnetin gerçek atası ve ne zaman ortaya çıktığı belirsiz olmasına rağmen müzik tarihçilerinin yaptığı araştırmalar, tek kamışlı çalgıların çok eski Doğu kökenli çalgılar temel alınarak geliştirildiğini ortaya çıkarmıştır. Arap dünyasından Batı uygarlığına geçen ve klarinetin atası olarak kabul edilen chalumeau, tek hava kolonlu ve tek kamışlıdır (Germen, 1993: 11).

Klarnet, tahta üfleme çalgıların en genç üyelerinden birisi ve çeşitli rolleri olan bir çalgıdır (Erdoğan, S. 2017: 42). Oldukça etkili bir resital çalgısı olan klarnet, orkestra ve oda müziğinde oldukça aktif, çok yönlü ve önemli bir yere sahiptir. Ayrıca, dört farklı karakterde sese sahipliği ve hızlı pasajlara olan yatkınlığı ile farklı müzik

*Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların
Değerlendirilmesi*

türleri içerisinde de boy göstermiştir (Önder, 2005: 21). Geçmişten günümüze kadar teknolojik ve bilimsel gelişmeler ile yaşam içinde çok hızlı bir değişime uğrayan çalgının geliştirilmesinde, Almanya'nın Nuremberg kentinde yaşamış bir flüt yapımcısı olarak bilinen Johann Christoph Denner ve oğlu Jacop Denner'in katkıları azımsanmayacak kadar fazladır (Fitzpatrick, 1968: 83). Klarinetin gelişim evresindeki diğer yenilikçiler de Hyacinthe Elenore Klosé ve Auguste Buffet'tir. Bu iki yenilikçi, Böhm sistemini klarinete uyarlamıştır. Adı geçen sistem sayesinde klarinetin yapısından kaynaklanan sorunlar azaltılmış ve çalgı, günümüzde kullandığımız müzik repertuarlarındaki değişime cevap verecek şekilde geliştirildiğini ifade etmiştir (Gündüz, 2017:275).

"16 yy.'da klarinet adı verilen, silindirik biçiminde yeni bir çeşit boru biçimli çalgının geliştirmesi sonucu şalümo varlığını sürdürmekte zorlanmıştır. Birçok bestecinin ilgisini çeken bu iki çalgı için solo, giderek klasik orkestradaki yerini almaya başlayan klarinet için ise hem solo hem de günümüzde çok önemli ve zor olan birçok orkestra partisi yazılmıştır" (Karaçetin, 2006: 1). Solo ve orkestra çalgısı olarak ta bir yere sahip olan klarinet değişik kültürlere ait çeşitli müziklerin temel çalgılarından biri olup, günümüzde de, TRT ve Kültür Bakanlığına bağlı topluluklar da özellikle son yıllarda sıkça yer almaya başladığı görülmektedir (Önder, 2005:2). Yetişen büyük virtüözler çalgının yaygınlık kazanmasını hızlandırmış, Klosé başta olmak üzere birçok klarnet öğretmeni, bu virtüözlerin yetişmesine hız kazandırmıştır. Bu virtüözlerin ülkemizde de yetişmesi için klarnet eğitimi, daha çok üniversitelerin güzel sanatlar fakültelerinin müzik bölümleri, müzik ve sahne sanatları fakülteleri, eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dalları ve konservatuvarlarda verilmektedir.

Müziğin, lisans düzeyinde üniversitelere ilk girişi, Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde gerçekleştirilmiştir. Aynı alandaki ilk yüksek lisans programı (1977) ile doktora programı (1982) yine bu fakültede ilgili bölümün girişimiyle açılmıştır. Yüksek Öğretim Kanunu'nun çıktığı 1982 yılına kadar, yalnız Ege Üniversitesi Musiki Bölümü'nde yapılmakta olan lisans ve lisansüstü müzik eğitimi, YÖK'ün kurulmasıyla ülke düzeyinde gündeme gelmiştir. Çünkü bu yasayla üç büyük kentimizdeki Devlet Konservatuvarları ile sayıları dörde çıkmış olan Müzik Eğitimi Bölümleri, üniversite çatısı altına alınarak, lisans eğitimi vermeye başlamıştır. Bunlara geçmişleri daha az olan Türk Musikisi Devlet Konservatuvarları 'da eklendiğinde olayın önemi kendiliğinden anlaşılır. Bu kurumlara zamanla lisansüstü programlar açılmıştır (Gedikli, 1999; Ece ve Çeşit, 2011:601).

"Lisansüstü Eğitim, yüksek lisans, doktora ve sanat dallarında yapılan sanatta yeterlik programlarından oluşur. Yüksek lisans programı, tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülebilir. Bu programların hangi enstitü anabilim dallarında ve nasıl yürütüleceği ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. Tezli yüksek lisans programının amacı, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamaktır. Tezsiz yüksek lisans programının amacı, öğrenciye mesleki konuda derin bilgi kazandırmak

ve mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını göstermektir. Doktora programının amacı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmaktır” (Toptaş, 2013: 718).

Lisansüstü çalışmalar ve akademik ilerlemeler için konu belirlemek önemli ve zaman alan bir süreçtir. Bu çalışma üfleme ve vurma çalgılar Ana sanat dalı klarnet sanat dalında çalışacaklara zaman kazandırırken, planlanacak çalışmalar için fikir sağlaması amaçlanmıştır. Üfleme ve vurma çalgılar ana sanat dalı alanında yapılmış hali hazırdaki çalışmalarını sunarken yapılabilecek çalışmalara işaret etmektedir. Yapılması gerekli olan boşlukları doldurmada literatüre katkı sağlaması beklenmektedir. Bu anlamda mevcut çalışma sonuçları üfleme ve vurma çalgılar ana sanat dalı alanına ışık tutması beklenmektedir. Bu çalışmada Türkiye’de klarnet konusunda yazılmış lisansüstü tezler konu alınmıştır. Bu doğrultuda lisansüstü tezler gruplara ayrılarak durum saptaması yapılmıştır.

Araştırmanın problem cümlesi, “Türkiye’de üfleme çalgılar klarnet sanat dalında yazılmış lisansüstü tezler nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın alt problemleri şu şekilde oluşturulmuştur:

1. Türkiye’de klarnet ya da klarnet konulu yazılmış lisansüstü tezler türlerine ve yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Türkiye’de klarnet ya da klarnet konulu yazılmış lisansüstü tezlerin bağlı oldukları üniversite ve enstitüler nelerdir?
3. Türkiye’de klarnet ya da klarnet konulu yazılmış lisansüstü tez konuları nasıl bir dağılım göstermektedir?

Yöntem

Bu araştırma taşıdığı amaç ve bu amaca uygun olarak ülkemizde üfleme ve vurma çalgılar Ana sanat dalı klarnet sanat dalı alanında yapılmış lisansüstü çalışmaları tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın taşıdığı amaç ve bu amaca uygun olarak izlenen yöntem ve toplanan verilerin niteliği açısından durum saptamaya yönelik betimsel bir çalışmadır. Klarnet sanat dalında yapılmış lisansüstü çalışmalar Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi’nde bulunan klarnet ve klarinet sözcükleri ile bütün tezleri taranarak, araştırma yöntemlerinden “tarama yöntemi” kullanılmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2018). Araştırma, üfleme ve vurma çalgılar klarnet sanat dalı alanıyla ve araştırmacının ulaşabildiği lisansüstü tezler ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmada 1993 yılından 2020 yılına kadar klarnet konusunda yazılmış 85 adet lisansüstü teze ilişkin veriler Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezinden elde edilmiştir (Anonim, 2020). Yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlilik programlarının tamamlandığı yıl, üniversite, enstitü ve konularına göre “Etüt Eser İnceleme-Analiz, Klarnet Çalım Teknikleri, Klarnet Eğitimi, Klarnet

Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların Değerlendirilmesi

Sistemleri, Klarinet Solunum ve Diyafram Kullanımı, Klarinetin Tarihsel Gelişimi, Türk Müziğinde Klarinetin Kullanımı, Klarinet Dinletisi" başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Elde edilen veriler Microsoft Office Excel 2019 programına işlenmiştir. Bu verilerden hareketle birinci alt problemin çözümüne yönelik olarak Türkiye'de 1993-2020 yılları arasında yapılan 85 adet tezin türlerine göre frekans ve yüzde değerleri; bu tezlerin hangi yıl içerisinde gerçekleştiğini bulmak için o yıla ait tez türlerinin frekans değeri ve 85 çalışmaya göre yüzdelik değerleri hesaplanarak tablolar oluşturulmuştur. İkinci alt problemin çözümüne yönelik olarak hangi üniversitede ve enstitüde yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik türlerinde kaç adet tez yazıldığını bulmak için üniversitelere ait tezlerin tür başlığı altında frekans değerleri elde edilerek toplam sayı üzerinden yüzdelik sonuçlara ulaşılmış ve bu değerler tablolarda belirtilmiştir. Üçüncü alt problemin çözümüne yönelik olarak konularına göre sekiz başlıkta sınıflandırılan tezlerin hangi üniversitede ve hangi türde kaç adet yapıldığı bulunarak frekans değerleri elde edilip toplam sayı üzerinden yüzdelik sonuçlara ulaşılmış ve bu değerler tablolarda belirtilmiştir.

Bulgular

Araştırmada, Türkiye'de 27 yıllık süre içerisinde klarinet alanında yapılmış 85 lisansüstü tez olduğu saptanmıştır. Bu tezler ile ilgili tablolar oluşturularak birinci alt problem sorusu olarak belirlediğimiz "Türkiye'de klarinet ya da klarinet konulu yazılmış lisansüstü tezler türlerine ve yıllarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?" konulu bulgular aşağıda tablolar şeklinde verilmiştir.

Tablo 1: *Türkiye'de Klarinet Sanat Dalında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Yapıldığı Yıllara Göre Dağılımı*

Yıllar	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1993	1	1,18					1	1,18
1995	1	1,18					1	1,18
1996	1	1,18					1	1,18
1998	5	5,88			1	1,18	6	7,06
2000	1	1,18					1	1,18
2004	3	3,53					3	3,53
2005	2	2,35					2	2,35
2006	6	7,06					6	7,06
2007	1	1,18					1	1,18
2008	4	4,71					4	4,71
2009	4	4,71			1	1,18	5	5,88
2010	8	9,41			1	1,18	9	10,59

2011	1	1,18			2	2,35	3	3,53
2012					1	1,18	1	1,18
2013					2	2,35	2	2,35
2015	4	4,71					4	4,71
2016	5	5,88	1	1,18	2	2,35	8	9,41
2017	3	3,53	1	1,18			4	4,71
2018	4	4,71			1	1,18	5	5,88
2019	11	12,94	2	2,35			13	15,29
2020	5	5,88					5	5,88
TOPLAM	70	82,35	4	4,71	11	12,94	85	100,00

Klarnet alanında çalışılan lisansüstü tezlerin yıllara göre en fazla çalışmanın yapılma oranı incelendiğinde Tablo 1 de 1993'ten 2020 yılına kadar belli oranda yapılmış olduğu tespit edilmiştir. 2010 yılında 8 yüksek lisans tezi ve 1 sanatta yeterlik tezi ile toplam 9 lisansüstü çalışmanın olduğu saptanmıştır. Geride bıraktığımız yıllar içinde çalışma sayısı azalsa da bu 2019 yılında bu sayının hızlı bir artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt problemde vurgulanan "Türkiye'de klarnet ya da klarnet konulu yazılmış lisansüstü tezlerin bağlı buldukları üniversite ve enstitüler nelerdir?" sorusuna cevap aranmış ve alt probleme ilişkin bulgular yorumlar aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 2: Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Abant İzzet Baysal Ü			1	1,18			1	1,18
Afyon Kocatepe Ü	2	2,35					2	2,35
Anadolu Ü	3	3,53			4	4,71	7	8,24
Atatürk Ü	1	1,18					1	1,18
Çukurova Ü	1	1,18					1	1,18
Dokuz Eylül Ü	5	5,88					5	5,88
Fırat Ü	1	1,18					1	1,18
Gazi Ü	9	10,59	2	2,35			11	12,94
Hacettepe Ü	6	7,06					6	7,06
Haliç Ü	4	4,71					4	4,71
İnönü Ü	1	1,18					1	1,18

Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların Değerlendirilmesi

İstanbul Teknik Ü	1	1,18			1	1,18		
İstanbul Ü	3	3,53		1	1,18	4	4,71	
Kırıkkale Ü	1	1,18				1	1,18	
Mimar Sinan GSÜ	18	21,18		5	5,88	23	27,06	
Necmettin Erbakan Ü	2	2,35				2	2,35	
Ondokuz Mayıs Ü	1	1,18				1	1,18	
Sakarya Ü	1	1,18				1	1,18	
Sivas Cumhuriyet Ü	1	1,18				1	1,18	
Trakya Ü	8	9,41	1	1,18	1	1,18	10	11,76
Yaşar Ü	1	1,18				1	1,18	
TOPLAM	70	82,35	4	4,71	11	12,94	85	100,00

Tablo 2’de 1993-2020 yılları arasında klarinet sanat dalında yapılmış olan lisansüstü tezlerin yapıldıkları üniversitelere göre dağılımlarını göstermektedir. Toplamda 21 üniversite içinde sayıca en çok çalışma yapılan üniversite Mimar Sinan Güzel Sanatlar üniversitesidir. Bu üniversitede klarinet sanat dalında yapılmış lisansüstü tezler tüm yapılan tezlerin %21,18 yüksek lisans ve sanatta yeterlik tezleri ise %5,88’ini oluşturmaktadır. Bu durumun Gazi Üniversitesinde sırası ile yüksek lisans ve doktora %10,59 ve %2,35 olduğu saptanmıştır. Ayrıca, Trakya Üniversitesinde ise %9.41 yüksek lisans ve %1,18 oranında sanatta yeterlik ve doktora çalışmalarının yürütüldüğü görülmektedir. En az sayıda yapılan lisansüstü tezin 1’er lisansüstü tez çalışmaları ile Yaşar Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sakarya, İstanbul Teknik üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Fırat üniversitesi, Atatürk üniversitesi ve Abant İzzet Baysal Üniversitesinde hazırlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 3: Türkiye’de Üfleme ve Vurma Çalgılar Klarinet Sanat Dalında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Yapıldığı Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitünün Adı	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	10	11,76	2	2,35			12	14,12
Fen Bilimleri Enstitüsü	4	4,71					4	4,71
Güzel Sanatlar Enstitüsü	15	17,65	1	1,18	4	4,71	20	23,53
Sosyal Bilimler Enstitüsü	41	48,24	1	1,18	7	8,24	49	57,65
TOPLAM	70	82,35	4	4,71	11	12,94	85	100,00

Tablo 3’de görüldüğü gibi Türkiye’de klarnet sanat dalında yapılan lisansüstü tezlerin çoğunlukla (%57,14) oranıyla sosyal bilimler enstitüsünde yapıldığı görülmektedir. 1992-2011 tarihleri arasında yüksek lisans programlarını sosyal bilimler enstitüsüne bağlı olarak açılmış olması konservatuvar, Güzel sanatlar fakülteleri ve Eğitim bilimlerinin sosyal bilimler enstitüsüne bağlı olarak yapılması zorunda olduğu durumunu açıklayabilir. Araştırmanın üçüncü alt probleminde “Türkiye’de klarnet ya da klarinet konulu yazılmış lisansüstü tez konuları nasıl bir dağılım göstermektedir?” sorusuna cevap aranmış ve alt probleme ilişkin bulgular yorumlar aşağıda belirtilmiştir. 1993-2020 yılları arasında yapılan 85 adet lisansüstü tez çalışmasının konu başlıkları incelendiğinde “Etüt, Eser İnceleme / Analiz”, “Klarnet Çalım Teknikleri”, “Klarnet Dinletisi”, “Klarnet Eğitimi”, “Klarnet Sistemleri”, “Klarnet Solunum ve Diyafram Kullanımı”, “Klarnetin Tarihsel Gelişimi” ve “Türk Müziğinde Klarnetin Kullanımı” olmak üzere 8 farklı sınıflandırılma ile karşılaşmıştır.

Tablo 4: Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Tezlerin Konularına Göre Dağılımı	f	%
Etüt Eser İnceleme-Analiz	34	40,00
Klarnet Çalım Teknikleri	3	3,53
Klarnet Dinletisi	1	1,18
Klarnet Eğitimi	13	15,29
Klarnet Sistemleri	4	4,71
Klarnet Solunum ve Diyafram Kullanımı	5	5,88
Klarnetin Tarihsel Gelişimi	12	14,12
Türk Müziğinde Klarnetin Kullanımı	13	15,29
TOPLAM	85	100,00

1993–2020 yılları arasında klarnet üzerine yazılmış olan lisansüstü tezler konu dağılımları açısından incelendiğinde Eser-Etüt Analizi, Klarnet Çalım Teknikleri, Klarnet Dinletisi, Klarnet Eğitimi, Klarnet Sistemleri, Klarnet Solunum Ve Diyafram Kullanımı, Klarnetin Tarihsel Gelişimi, Türk Müziğinde Klarnetin Kullanımı başlıkları altında gruplandırılmıştır. Burada dikkati çeken en önemli noktalardan birisi eser incelemeleri üzerine yapılan çalışmalar olmuştur. Toplamda 85 adet lisansüstü tezin 26 tanesi eser inceleme üzerine yapılmıştır. Diğer çalışma konuları ise 12 klarnet eğitimi ve Türk müziğinde klarnetin kullanımı üzerine olduğu görülmektedir.

*Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların
Değerlendirilmesi*

Tablo 5: *Klarnet Repertuvarında Eser-Etüt İnceleme/ Analiz İnceleme İçerikli Tez Çalışmaları*

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Anadolu Ü	1	2,94			1	2,94	2	5,88
Dokuz Eylül Ü	2	5,88					2	5,88
Gazi Ü	2	5,88					2	5,88
Hacettepe Ü	1	2,94					1	2,94
İstanbul Ü	2	5,88					2	5,88
Mimar Sinan GSÜ	11	32,35			5	14,71	16	47,06
Trakya Ü	6	17,65	1	2,94	1	2,94	8	23,53
Yaşar Ü	1	2,94					1	2,94
TOPLAM	26	76,47	1	2,94	7	20,59	34	100,00

Tablo 5’de klarnet repertuvarında eser-etüt inceleme/ analiz” inceleme içerikli tez çalışmaları verilmiştir. Klarnet alanında %47,06 oranı ile eser/etüt inceleme-analiz başlığına uyumlu tezler en çok Mimar Sinan üniversitesinde yapılmıştır. Buradan çıkan “eser-etüt analizi” temasında görülen yığılma, gerçekte klarnet sanat dalında konu bütünlüğü açısından bestecilik alanına dönük görünmekle birlikte, burada daha çok çalgı teknikleri ve yorumculuğu açısından ele alınmış olarak değerlendirilebilir.

Tablo 6: *Klarnet Çalım Teknikleri İnceleme İçerikli Tez Çalışmaları*

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hacettepe Ü	1	33,33					1	33,33
İstanbul Ü					1	33,33	1	33,33
Mimar Sinan GSÜ	1	33,33					1	33,33
TOPLAM	2	66,67			1	33,33	3	100,00

İmkânlar dâhilinde araştırıldığı kadarı ile elde edilen mevcut veriler incelendiğinde klarnet çalım teknikleri” inceleme içerikli tez çalışmaları sonuçları Tablo 6’da verilmiştir. “Klarnet Çalım Teknikleri” başlığı ile uyumlu tezlerin 1 Mimar Sinan Güzel Sanatlar üniversitesi ve aynı sayıda Hacettepe üniversitesinde yapılmıştır. Diğer bir deyişle klarnet çalım teknikleri başlıklı tezlerin 3’ünde konservatuarlarda yapılmıştır. Bu konu başlığı altında sadece 1 sanatta yeterlik tezi yapılmıştır. Bu alanda doktora tezinin olmadığı saptanmıştır.

Tablo 7: Klarnet Dinletisi İnceleme İçerikli Tez Çalışmaları

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Anadolu Ü					1	100,00	1	100,00
TOPLAM					1	100,00	1	100,00

Tablo 7’deki veriler incelendiğinde “Klarnet Dinletisi alanında tek lisansüstü çalışmanın Anadolu Üniversitesi bünyesinde yapıldığı görülmektedir. Konservatuvar Müzik alanında yapılan tüm lisansüstü çalışmalarda tez bitirme sınavında klarnet konserinin verilmesi zorunlu olması ve dolayısı ile bu tüm alanların içinde değerlendirildiğinden ayrıca bir yüksek lisans ve doktora konusu olarak tercih edilmemektedir.

Tablo 8: Klarnet Eğitimi” İnceleme İçerikli Tez Çalışmaları

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Gazi Ü	5	38,46	1	7,69			6	46,15
Hacettepe Ü	1	7,69					1	7,69
İnönü Ü	1	7,69					1	7,69
Mimar Sinan GSÜ	2	15,38					2	15,38
Necmettin Erbakan Ü	1	7,69					1	7,69
Trakya Ü	2	15,38					2	15,38
TOPLAM	12	92,31	1	7,69			13	100,00

“Klarnet Eğitimi” başlığı ile uyumlu tezlerin %38’46’sı Gazi üniversitesinde yapılmıştır (Tablo 9). Bu konuda sanatta yeterlik tezinin hiç bulunmadığı sadece %7,69 oranıyla 1 doktora tezi olduğu saptanmıştır. Adı geçen üniversitede bu konuda diğer üniversitelere oranla daha fazla tez çalışması yapılmasının nedeni olarak üniversitenin bünyesinde müzik öğretmenliği fakültesi olmasıdır.

Tablo 9: Klarnet Sistemleri İnceleme İçerikli Tez Çalışmaları

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Anadolu Ü					1	25,00	1	25,00
Çukurova Ü	1	25,00					1	25,00
Kırıkkale Ü	1	25,00					1	25,00
Sakarya Ü	1	25,00					1	25,00
TOPLAM	3	75,00			1	25,00	4	100,00

Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların Değerlendirilmesi

Klarnet sistemlerini inceleyen tez çalışmalarının yapıldığı üniversiteler Tablo 9'da verilmiştir. Bu alanda yapılan çalışmalardan 1 adet doktora tezi ve 3 adet yüksek lisans tezi mevcuttur. Bu çalışmalardan doktora tez çalışmasının Anadolu üniversitesinde ve diğer 3 yüksek lisans tez çalışmaları ise Çukurova üniversitesi, Kırıkkale üniversitesi ve Sakarya Üniversitelerinde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 10: *Klarnet Solunum ve Diyafram Kullanımı İnceleme İçerikli Tez Çalışmaları*

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Abant İzzet Baysal Ü			1	20,00			1	20,00
Dokuz Eylül Ü	1	20,00					1	20,00
Gazi Ü	1	20,00					1	20,00
Hacettepe Ü	1	20,00					1	20,00
Haliç Ü	1	20,00					1	20,00
TOPLAM	4	80,00	1	20,00			5	100,00

Tablo 10'daki veriler incelendiğinde "Klarnet Solunum ve Diyafram Kullanımı" alanında yapılan tezlerin Abant İzzet Baysal, Dokuz Eylül, Gazi, Hacettepe ve Haliç Üniversitesi olmak üzere 5 üniversite bünyesinde birer çalışma ile gerçekleştiği görülmektedir. Çalışma gerçekleştirilen üniversiteler düzeyinde yüzde olarak eşit dağılım olduğu saptanmış olup çalışmaların 4'ü yüksek lisans, 1'i ise doktora düzeyinde tamamlanmıştır. Çalışma gerçekleştirilen üniversiteler düzeyinde yüzde olarak eşit dağılım olduğu saptanmış olup çalışmaların 4'ü yüksek lisans, 1'i ise doktora düzeyinde tamamlanmıştır. Bu alanda yapılan 5 adet tez referans alınarak bu çalışmalar daha ileri seviyelere getirilebilir.

Klarnet solunum ve Diyafram Kullanımı konusundaki bilimsel araştırmalar oldukça az sayıdadır. Bu alanda daha önceden yapılan araştırmalar, üfleme çalgıların solunum fonksiyonları üzerine etkili olduğu yönünde sonuçlar saptanmıştır. Üfleme çalgılar icra eden kişilerin; diğerlerine göre daha yüksek solunum fonksiyonlarının olduğu ve bunun düzenli yapılması durumunda fiziksel bir avantaj elde ettikleri araştırmalar ile desteklenmiştir (Sagdeo ve Khuje, 2012). Bu konu çalışma alanı olarak seçilebilecek güzel konulardan biridir. Hali hazırdaki 5 tez referans alınarak bu çalışmalar daha ileri seviyelere getirilebilir.

Tablo 11: Klarnetin Tarihsel Gelişimi İnceleme İçerikli Tez Çalışmaları

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Afyon Kocatepe Ü	1	8,33					1	8,33
Anadolu Ü	2	16,67			1	8,33	3	25,00
Dokuz Eylül Ü	1	8,33					1	8,33
Hacettepe Ü	2	16,67					2	16,67
İstanbul Ü	1	8,33					1	8,33
Mimar Sinan GSÜ	4	33,33					4	33,33
TOPLAM	11	91,67			1	8,33	12	100,00

Tablo 11’de belirtildiği gibi “Klarnetin Tarihsel Gelişimi” inceleme içerikli en fazla tez çalışmasının %33,33’ü Mimar Sinan Güzel Sanatlar üniversitesi, ikinci sırada bulunan Anadolu üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi’nde bu oranın %16,67 olduğu, Dokuz Eylül, İstanbul ve Afyon Kocatepe Üniversiteleri %8.33 oranla üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Bu alanda doktora tezinin olmaması doğaldır.

Tablo 12: Türk Müziğinde Klarnetin Kullanımı İnceleme İçerikli Tezler

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlilik		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Afyon Kocatepe Ü	1	7,69					1	7,69
Atatürk Ü	1	7,69					1	7,69
Dokuz Eylül Ü	1	7,69					1	7,69
Fırat Ü	1	7,69					1	7,69
Gazi Ü	1	7,69	1	7,69			2	15,38
Haliç Ü	3	23,08					3	23,08
İstanbul Teknik Ü	1	7,69					1	7,69
Necmettin Erbakan Ü	1	7,69					1	7,69
Ondokuz Mayıs Ü	1	7,69					1	7,69
Sivas Cumhuriyet Ü	1	7,69					1	7,69
TOPLAM	12	92,31	1	7,69			13	100,00

Tablo 12 incelendiğinde “Türk Müziğinde Klarnetin Kullanımı” başlığı ile uyumlu tezlerin dağılımı %23,08 oranı ile ilk sırada yer almaktadır. Haliç Üniversitesi Türk müziği konservatuarının olması bu konuya olan ilgiyi açıklayabilir.

*Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların
Değerlendirilmesi*

Tartışma ve Sonuç

Yapılan araştırma sonucunda; Türkiye’de 1993–2020 yılları arasında klarnet sanat dalı ile ilgili 85 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Bu lisansüstü tezlerin 70’i yüksek lisans, 4’ü doktora ve 11’i sanatta yeterlilik tezleri şeklinde tamamlandığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda, üniversitelerin klarnet sanat dalı alanında çeşitli çalışmalar yaptığı, fakat araştırmalarını kendi kurumsal yapıları içerisinde benimsedikleri eğitim sistemini yürütmeyi tercih ettikleri görülmektedir. Araştırmalardaki tespitler sonucu bu çalışmada elde edilen bulgular düşünüldüğünde ise, Türkiye’deki klarnet sanat dalı lisansüstü eğitiminde disiplinler arası çalışmaların ve kurumlar arası çalışmaların çok fazla çalışılmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç doğrultusunda gelecek yıllarda yapılacak çalışmalarda, danışmanlar ve lisansüstü öğrencilerinin klarnet sanat dalı alanındaki konu seçimlerini belirleyen faktörler üzerine detaylı araştırmalar yapılarak farklı kurum ve birimlerdeki müfredat, eğitim sistemini inceleyen ve deneysel çalışmaların yapılması, kurum ve kuruluşların birbirleriyle olan iletişimini arttırmasında önemli bir rol oynayabilir. Yurtiçi ve yurtdışındaki klarnet eğitimlerinin karşılaştırılması ve çalgı eğitiminin yeniden yapılanma örnekleri ya da önerileri üzerine yapılacak lisansüstü çalışmalarının, ülkemizdeki klarnet eğitim sistemi üzerinde olumlu etkiler yaratacağı düşünülmektedir. Bu teknolojik ilerleme ile klarnet sanat dalı alanı lisansüstü eğitim yönünde yenilenme ve bilimsel gelişmeye yönelik çalışmalara da yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Ataman, G. Ö. (2009). Ülkemizde Flüt ve Flüt Eğitimi Alanlarında Yapılan Lisansüstü Tezler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:17 No:1 341-352.
- Anonim, 2020. YÖK, Lisansüstü Tezler Konu (2020, 6 Ekim) <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Birel, A. S. ve Qader, H. M. (2017). Türkiye’de Kontrbas Konusunda Yazılmış Lisansüstü Tezler Üzerine Durum Tespiti. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1) 1416-1439.
- Ece, A. S. ve Çeşit, C. (2011). Türkiye’de Lisansüstü Düzeyde Yapılan Disiplinler Arası Müzik Araştırmaları ve Sonuçları. *The Journal of International Social Research* Cilt: 4 Sayı: 17 Volume: 4 Issue: 17
- Erdoğan, S. (2017). *Tarihsel Süreç İçerisinde Bando ve Orkestralarda Klarnetin Yeri ve Önemi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Fitzpatrick, H. (1968). Jacob Denner's Woodwinds for Göttweig Abbey. *The Galpin Society Journal*, 81-87.

Güler, A. Genç, S., Sert, H., & Polat, B. (2019). Müze ve eğitim (farklı bölümlere yönelik eğitim etkinlikleri örnekleri ile).

Gedikli, N. (1999). *Ülkemizde Etki ve Sonuçlarıyla Uluslararası Sanat Müziği*, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Germen, G. (1993). *Klarnetin tarihsel gelişimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Gündüz, Ş. (2017). Şalümodan Klarinete. Dicle Üniversitesi Uluslararası Muda Kongresi / International Muda Congre.

Kösreli, S. (2020). Türkiye’de Ses Eğitimi Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İnceleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* Cilt:17 No:1 341-352.

Karaçetin, B. (2006). *Klarnetin Tarihsel Gelişimi, Mozart’ın Klarinete Yaklaşımı ve K.V. 622 La Majör Klarinet Konçertosu’nun İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi - Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Yayınları.

Karagülle, E. M. (2014). *Ahmet Kanneçi’ nin Konser Repertuvarlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.

Melhem, Z. (2016). *Çağlar boyunca klarnet çalgısının gelişimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Orhan Y. Ş. (2012). “Türkiye’de viyolonsel alanında yapılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezleri”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 701-716.

Öztutgan, Z. (2016). Türkiye’de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi ve Değerlendirilmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:XIII, Sayı:1,684-708.

Önder, Ş. (2005). *Klarnetin tarihsel gelişimi, repertuarı ve orkestradaki önemi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Sonakın, E. M. (2000). *Saint-Seans ve Poulenc’in klarinet sonatlarının, Weber’in Duo Concertant’ının, Schumann’ın Fantasy Pieces’inin klarinet edebiyatındaki yeri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tanrikulu, Ö. (2017). *Özge Gülbey Usta’nın “Klarnete Atıf” isimli klarnet konçertosunun incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Toptaş, B. (2013). “Türkiye’de Piyano Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmalar. *The Journal of Academic Social Science Studies*, Volume 6 Issue 3, p. 715-728.

Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların Değerlendirilmesi

Üstün, H. (2020). Türkiye'de Üflemeli Çalgılar Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, Volume- 2, Issue-1, Pages 26 – 41.

Variş, Y, A. (2012). Türkiye'de Viyola Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, Volume 5 Issue 8, p. 1247-1260.

Extended Abstract

Introduction

Clarinet is one of the wooden blowing instruments with various roles and a highly effective recital instrument, has a very active, versatile and important place in orchestra and chamber music. It has been subjected to be many different changes with technological and scientific developments from the past to the present. This change is in a way to respond to the change in the musical repertoire and its development has revealed the versatility and popularity of the instrument in clarinet literature. At the same time, clarinet has gained popularity in Turkey, especially in Turkish music ensembles, in addition to symphony orchestras, opera orchestras, chamber music ensembles, and Turkish music ensembles.

It consists of the Postgraduate Education, Master's, Doctorate and Proficiency in Art programs held in the Official Gazette with the date of 01.07.1996 and the number 22683 of YÖK (Higher Education Institution).

The first music department known in universities at undergraduate level was at Ege University Faculty of Fine Arts. Later, Turkish Music State Conservatories were also added. Graduate programs were placed to these institutions following years (Ece, Variety, Gedikli akt; 2011: 601). Determining topics to study for graduate studies and academic advancement is an important and time-consuming process. In this point of view, results of the current study are expected to guide in this field. In this study, graduate dissertations written about the clarinet in Turkey were searched.

The problem described in the study, " What are the postgraduate thesis made in the field of wind instruments clarinet art in turkey?". For this purpose, the sub-problems of the research were formed as follows;

1How is the distribution of postgraduate thesis on clarinet or any topics relating to clarinet to their types and years in Turkey?

2. Which universities and institutes are affiliated with postgraduate theses on clarinet any topics relating to clarinet in Turkey?

3. What is the distribution of postgraduate thesis topics written on clarinet or any topics relating to clarinet in Turkey?

Method

It was aimed to determine the graduate studies carried out in our country between 1993 and 2020 in the field of clarinet, the main art branch, of wind and percussion instruments in this current study. To perform to work, graduate studies in the clarinet art branch have been searched in all available data the reported as

theses database of the Higher Education Council. the "scanning method", "Screening models were used to describe the past or present ones. The event, individual or object subject to research is tried to be defined in its own conditions and as it is" (Karasar, 2018). The universe of the research, the theses made in the field of clarinet art, and the sample of the graduate studies performed between 1993-2020 by using the thesis archive link (<http://tez2.yok.gov.tr/>) on the website of the Council of Higher Education (YÖK).

The graduate studies between 1993 and 2020 in the field of clarinet, the main art branch, of wind and percussion instruments were subjected to this current study. It was designed as a descriptive study aimed at determining the situation in terms of the purpose of the study and the method followed in accordance with this purpose and the quality of the data collected.

There were limitations of the research in clarinet art branch in this study. because there was limited information on the issue and only data source available found was the thesis archive link (<http://tez2.yok.gov.tr/>) on the website of the Council of Higher Education (YÖK). Additionally, collection of data from 1993 until 2020, graduate theses written on clarinet in Turkey "clarinet" and "clarinet", YÖK National Thesis Center searched was done. Furthermore, analysis of data on all graduate theses written for clarinet on the specified dates given before were obtained from the Higher Education Council Documentation Center. Moreover, the data obtained in line with the determined sub-problems were processed in Microsoft Office Excel 2019. Tables were created using the frequency and percentage.

Results

In the research, it was determined that there are 85 reported graduate theses in the field of clarinet in 27 years in our country. creating tables related to this thesis to the first sub-problems (1 written on clarinet or clarinet in Turkey graduate thesis shows how the distribution by type and years?) for data are presented in tables.

A total of 70 master's degrees in the field of clarinet art of blowing and percussion instruments and 11 qualification studies in arts were conducted between 1993 and 2020 in Table 1. Distribution by Years in Clarinet Art Department of the Year of Things Done Graduate Thesis in Turkey were given in Table 2. Additionally, the second sub-problems highlighted in the study is "What are universities and institutes clarinet or they are affiliated with the graduate thesis written on clarinet in Turkey?". The answer to the question and findings regarding the sub-problem were given in Table 3. The studies divided into subcategories were depicted in Table 4 (the wind and percussion instruments clarinet art institute in the department), Table 5 (distribution of theses by subject), Table 6 (work-study review / analysis in the clarinet repertoire), Table 7 (clarinet playing techniques), Table 8 (clarinet performance). It was observed that 38.46% of the theses compatible with the title of "Clarinet Education" were performed in Gazi University and there was no proficiency in art thesis on this subject, only 1 doctoral thesis with 7.69% (Table 9). Moreover, the titles of clarinet systems, clarinet respiratory and diaphragm use,

*Türkiye'deki Klar(i)net Araştırmalarına İlişkin Lisansüstü Mevcut Çalışmaların
Değerlendirilmesi*

historical development of the clarinet, the use of the clarinet in Turkish music were displayed in Table 10, Table 11, Table 12, Table 13, respectively.

Conclusion and Suggestions

Based on the data of this current research, it has been determined that there are 70 masters, 11 proficiencies in arts and 4 doctoral dissertations. It shows that there are more master theses in the studies on the clarinet art branch, but less scientific work in this art branch in our country. Graduate studies on clarinet art branch have been carried out in 21 different universities. Among these universities, it ranks first with a total of 11 postgraduate studies at Mimar Sinan University (18 masters, 5 proficiencies in arts) and Gazi University (9 masters, 2 doctorate). It seems that the distribution of the postgraduate studies conducted by the institutes is not very balanced. While it was in the first place with a total of 70 graduate studies in the Social Sciences Institutes, it was determined that 15 graduate studies were carried out in Fine Arts Institutes, 12 graduate studies (10 masters, 2 doctorate) in the Institutes of Educational Sciences and 4 graduate studies in the Institutes of Science.

It is believed that classification of all these researches by examining them as methods and models, making more theses in interdisciplinary fields and in the field of clarinet art will be beneficial for the advancement of scientific studies in the field of clarinet art in our country.